

Kerkbelasting: een Duitse vanzelfsprekendheid

Achtergrond - 13 januari 2015

Dat de Duitse fiscus kerkbelasting int, daar hebben de meeste Duitsers zich bij neergelegd. Maar dat nu ook banken op kapitaaluitkeringen direct een bedrag inhouden voor de kerk, gaat sommigen te ver. De kerk krijgt naar eigen zeggen veel vragen over de nieuwe regels voor kerkbelasting.

Gelovig Nederland vindt deze maand weer het formulier van KerkBalans op de mat met het verzoek om een bijdrage voor de kerk. Dat is in Nederland iets tussen de kerk en de gelovige, de staat houdt zich daarbuiten.

In Duitsland betalen geregistreerde gelovigen -of ze nou naar de kerk gaan of niet- een kerkbelasting van 8 tot 9 procent (afhankelijk van de deelstaat) van de loonbelasting. Werkgevers dragen die direct af aan de belastingdienst en die maakt dat bedrag over naar de kerk waartoe de werknemer behoort.

Ook op kapitaal wordt kerkbelasting geheven. Dat ging altijd via de jaarlijkse belastingopgave. Over het aan de belastingdienst verschuldigde bedrag wordt in Beieren en Baden-Württemberg 8 procent en in de overige deelstaten 9 procent kerkbelasting geheven. De verandering per 1 januari 2015 is dat de heffing niet meer achteraf via de belastingopgave wordt geïnd, maar dat banken en verzekeraars het bedrag direct moeten inhouden op uit te keren bedragen. Jaarlijks krijgen ze van al hun klanten gegevens over religie. En dat -zo luidt de kritiek- is informatie die private bedrijven niks aangaat.

De katholieke kerk begon al maanden geleden een informatie-offensief om de kerkgangers gerust te stellen. De regeling heeft slapende honden wakker gemaakt, zo lijkt het. Alois Sattler, die bij het bisdom Regensburg verantwoordelijk is voor de financiën, zegt in een interview met Katholisch.de dat de kerk veel bezorgde telefoontjes kreeg over de belasting. Daarin kwam ook iets anders naar voren, zegt Sattler. "Veel mensen weten niet wat de kerk met het geld doet en of ze ons kunnen vertrouwen." Dagblad Die Welt meldde eind december dat de nieuwe regels een golf aan uittredingen hebben losgemaakt.

De twijfels over de miljarden van de katholieke kerk zijn aangewakkerd door een

grote affaire eind 2013 rondom bisschop Tebartz-van Elst van het bisdom Limburg. Die smeed met geld en liet het bisschoppelijk paleis voor tientallen miljoenen verbouwen. Hij werd daarvoor door het Vaticaan uit zijn ambt gezet. Voor sommige kerkleden was de affaire aanleiding om zich uit te schrijven.

Ondanks een dalend ledental levert de kerkbelasting ieder jaar meer op. Dat komt vooral door de lage werkloosheid en de gestegen lonen. In 2014 vloeiende er meer dan tien miljard euro naar de Evangelische en de Katholieke Kerk, een record. Overigens innen ook een aantal kleinere geloofsgemeenschappen belasting, zoals de joodse en de oud-katholieke.

Waarom de Duitse overheid dit doet voor de kerken? Ze krijgt er goed voor betaald. De kerken betalen 2 tot 4 procent van de opbrengst aan de fiscus voor deze dienstverlening. Dat klinkt misschien modern, kerken die de inning outsourcen naar een overheid die als dienstverlener optreedt, maar de afspraken zijn al bijna een eeuw oud, en vastgelegd in de *Staatskirchenverträge*.

In de afspraken die de deelstaten ooit met de kerken hebben gemaakt is vastgelegd dat de staat de kerken faciliteert op verschillende manieren. De belastinginning is er een van. Het grootste deel van de opbrengsten wordt besteed aan personeelskosten. Voor de sociale voorzieningen (ziekenhuizen, kinderopvang) krijgt de kerk subsidie van de overheid.

De discussie over de kerkbelasting is niet nieuw. Dat nu de privacy in het geding is wel. Overigens is er rekening gehouden met mensen die dat bezwaar onoverkomelijk vinden. Sattler: "Iedereen die dat wil, kan het doorgeven van de religie tegenhouden en schriftelijk een *Sperrvermerk* aanvragen bij de belastingdienst."

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/9713/kerkbelasting-een-duitse-vanzelfsprekendheid>